

Vrátenie daru

Bratislava, máj 2015

UPOZORNENIE:

ÚDAJE UVEDENÉ V TEXTE SÚ INFORMAČNÉHO CHARAKTERU. ZHODA VŠETKÝCH OSOBNÝCH ÚDAJOV JE ČISTO NÁHODNÁ.

Darovacou zmluvou darca niečo bezplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému a ten dar alebo sľub prijíma. Darovanie je **bezodplatné**, tzn. že darovanie nie je možné podmieňovať žiadnou povinnosťou poskytnúť za dar odplatu alebo inú majetkovú protihodnotu.

Darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

Kto sa považuje za člena rodiny darcu?

Za členov rodiny darcu sa považujú najmä jeho manžel/ka, rodičia, deti, starí rodičia, vnuci a výnimočne aj ďalšie osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere, pokiaľ by darca ich ujmu dôvodne pociťoval ako vlastnú ujmu.

Čo sa rozumie pod pojmom „hrubé porušenie dobrých mravov“?

Dobrymi mravmi je súbor pravidiel správania sa, ktoré sú v spoločnosti všeobecne uznávané aj keď sami o sebe nie sú právne záväzné.

Hrubé porušenie dobrých mravov nie je každé správanie, ktoré je neetické, resp. ktoré nezodpovedá spoločensky uznávaným pravidlám slušného správania. **Hrubým porušením dobrých mravov sa rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo sústavné porušovanie.** Ide napríklad o prípady fyzického napádania darcu obdarovaným, hrubých urážok na cti darcu, neposkytnutia potrebnej pomoci, opakované vyhánanie darcu z domu, ktorý bol darovaný, sústavné odmietanie poskytovania výživy, na ktorú je darca voči obdarovanému odkázaný. Za hrubé porušenie dobrých mravov nemožno považovať napr. prípad ak obdarovaný opomenul životné jubileum darcu, predaj darovanej veci cudzej osobe.

Každý prípad sa vždy posudzuje individuálne, pričom súd skúma napr. aj či nevhodné správanie obdarovaného nevyprovokoval darca svojim správaním. Darca nemá nárok na vrátenie daru od obdarovaného ani vtedy, ak sa členovia rodiny obdarovaného správajú k darcovi tak, že tým hrubo porušujú dobré mravy, pretože obdarovaný nemôže zodpovedať za správanie iných osôb voči darcovi.

Aby išlo o hrubé porušenie dobrých mravov nie je podmienkou aby takéto správanie bolo kvalifikované ako priestupok, resp. ako trestný čin. V prípadnom konaní na súde sa však bude skúmať či konanie obdarovaného možno objektívne klasifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, teda či ide o spoločensky neakceptovateľné správanie, alebo či ide iba o subjektívny pohľad darcu.

Darca sa nemôže domáhať vrátenia daru, ak konanie hrubo porušujúce dobré mravy nastalo ešte pred darovaním alebo existovalo v čase darovania, ak o tomto konaní vedeli obe strany.

Kto sa môže domáhať vrátenia daru?

Právo darcu domáhať sa vrátenia daru je jeho osobným právom, tzn. že **vrátenie daru môže žiadať len darca**, nemôže tak zaňho urobiť nikto iný. Ak je darcov viac, na vrátenie daru musia obdarovaného vyzvať spoločne všetci darcovia, prípadne splnomocniť na tento úkon jedného z darcov, ktorý bude konať za všetkých. Ak dar spoločne poskytl manželia, spoločne musia žiadať aj vrátenie daru.

Právo darcu domáhať sa vrátenia daru zaniká jeho smrťou. Po smrti darcu sa dedič nemôže domáhať vrátenia daru ani napriek tomu, že obdarovaný sa ešte za života darcu správal k darcovi alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušoval dobré mravy. Iný prípad je, ak darca ešte za života vyzval obdarovaného na vrátenie daru, a teda k zrušeniu darovania došlo ešte za života darcu. V takom prípade sa po smrti darcu môžu domáhať vrátenia daru dediči darcu.

Ako sa domáhať vrátenia daru?

K platnému zrušeniu darovacej zmluvy nie je potrebné súdne rozhodnutie. Ak sa obdarovaný správa k darcovi alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy, môže darca vyzvať obdarovaného, aby mu dar vrátil.

Napriek tomu, že zákon nestanovuje formu výzvy na vrátenie daru, odporúčame **obdarovaného vždy vyzvať písomne**. V prípadnom súdnom konaní potom bude darca vedieť preukázať, že obdarovaného vyzval na vrátenie daru a že výzva mala všetky potrebné náležitosti. Výzva na vrátenie daru musí obsahovať nasledujúce údaje:

- osobné údaje (meno, priezvisko, adresa) darcu, ktorý žiada o vrátenie daru,
- osobné údaje obdarovaného, od ktorého darca žiada vrátenie daru
- z akého dôvodu darca žiada vrátenie daru (podrobný opis správania sa obdarovaného k darcovi s uvedením kedy k danému konaniu došlo)
- výslovné vyjadrenie vôle aby obdarovaný darcovi dar vrátil.

Odôvodnené odvolanie daru má za následok zánik nadobudnutého vlastníckeho práva k daru. Týmto momentom sa potom zo zákona stáva darca opäť vlastníkom darovanej veci. Obdarovaný je povinný darovanú vec vydať darcovi. V prípade, že bola predmetom darovania nehnuteľnosť, zapíšu sa dôsledky obnovenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností na základe spätného prevodu vlastníckeho práva vkladom vlastníckeho práva.

Ak obdarovaný s vrátením daru nesúhlasí a výzvu darcu na vrátenie veci nerešpektuje, musí darca pred uplynutím premlčacej lehoty **uplatniť svoj nárok na vrátenie daru na súde**. V prípade, že je predmetom daru nehnuteľnosť a obdarovaný odmieta darcovi nehnuteľnosť dobrovoľne odovzdať a prepísať v katastri nehnuteľností, potom darca musí podať na súde žalobu o určenie jeho vlastníckeho práva k daru – teda nehnuteľnosti. Ak je predmetom daru hnutelná vec, bude sa darca na súde domáhať vrátenia daru žalobou o vydanie veci, prípadne vydania bezdôvodného obohatenia.

Návrh na súd sa podáva na okresnom súde, v obvode ktorého má obdarovaný svoje bydlisko a pokiaľ je predmetom daru nehnuteľnosť, tak v obvode súdu v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza.

Návrh na súd na vrátenie daru by mal obsahovať najmä:

- osobné údaje navrhovateľa - darcu, konkrétne jeho meno, priezvisko, adresu trvalého bydliska a štátnu príslušnosť,
- osobné údaje odporcu - obdarovaného,
- z návrhu musí byť zrejmé, že sa navrhovateľ – darca domáha vrátenia daru od obdarovaného. Je potrebné uviesť z akých dôvodov žiada darca vrátenie daru - podrobne opísať správanie obdarovaného, ktoré navrhovateľ považuje za hrubé porušenie dobrých mravov,
- podpis, dátum a miesto podpisu.

K návrhu na súd je potrebné priložiť najmä nasledovné prílohy:

- darovaciu zmluvu, pokiaľ bola uzatvorená v písomnej forme,
- listinné a iné dôkazy preukazujúce hrubé porušovanie dobrých mravov obdarovaným, príp. označenie svedkov, ktorých navrhuje vypočuť navrhovateľ
- listinné a iné dôkazy preukazujúce hrubé porušovanie dobrých mravov obdarovaným – napr. rozhodnutie o priestupku, trestnom čine, označenie svedkov alebo iné dôkazy

VZOR: Žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti

Okresný súd Žilina
Hviezdoslavova 28
010 59 Žilina

Navrhovateľ:

Jozef Slniečko, nar.
trvale bytom:
štátny občan SR

Odporca:

Ján Slniečko, nar.
trvale bytom:
štátny občan SR

Žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti

I.

Darovacou zmluvou zo dňa 3.5.2012 som odporcovi daroval nehnuteľnosť (presne špecifikovať)

Dôkaz: darovacia zmluva zo dňa 3.5.2012

II.

Opis okolností

Dôkaz: výsluch svedka Antona Dobrého, bytom Nesluša 9, 023 41 Nesluša

III.

Listom zo dňa 6.8.2014 som odporcu písomne vyzval na vrátenie daru. Na výzvu reagoval tak, že mi hrubo nadával a odmietol mi nehnuteľnosť vrátiť.

*Dôkaz: výzva na vrátenie daru zo dňa 6.8.2014
podací lístok*

IV.

Na základe vyššie uvedených skutočností žiadam aby súd vydal tento

r o z s u d o k

Súd nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v katastrálnom území XY, zapísanú Správou katastra XY na liste vlastníctva č. X ako parcela registra „C“ parc. č. X - zastavané plochy a nádvoria o výmere X m² a na nej stojaci rodinný dom so súpisným číslom X, patria v celosti do vlastníctva Jozefa Slniečka, nar. XX, trvale bytom XY.

V Žiline, 1.9.2014

podpis navrhovateľa

Za podanie návrhu na súd sa platí súdny poplatok vo výške 6 % z hodnoty predmetu konania. Ak je navrhovateľ (darca) v materiálnej núdzi, môže na súde požiadať o oslobodenie od platenia súdneho poplatku. V prípade, že navrhovateľovi Centrum právnej pomoci priznalo nárok na poskytovanie právnej pomoci, navrhovateľ je automaticky oslobodený od platenia súdneho poplatku.

Pred podaním návrhu na súd je vždy potrebné riadne si zvážiť podanie návrhu na súd, najmä či správanie obdarovaného je naozaj takým konaním, ktorým objektívne hrubo porušuje dobré mravy, pretože platí zásada, že účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech je povinný nahradiť trovy konania (to platí aj v prípade účastníka konania, ktorému bola rozhodnutím Centra právnej pomoci priznaná právna pomoc). To znamená, že ak darca nepreukáže v konaní pred súdom, že správanie obdarovaného hrubo porušuje dobré mravy, je pravdepodobné, že bude musieť zaplatiť všetky trovy konania.

Čo v prípade ak darca už dar nemá?

Ak sú splnené zákonné podmienky, obdarovaný je povinný darovanú vec vrátiť. Právo darcu na vrátenie daru nie je závislé od toho či obdarovaný má darovanú vec v držbe. Ak obdarovaný už darovanú vec nemá (darovaná vec bola spotrebovaná, zničená alebo odcudzená), musí obdarovaný poskytnúť peňažnú náhradu vo výške, ktorá zodpovedá hodnote veci k okamihu zrušenia darovacej zmluvy.

Do kedy je možné domáhať sa vrátenia daru?

Právo na vrátenie daru si môže darca uplatniť do 3 rokov odkedy sa obdarovaný zachoval voči darcovi alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušil dobré mravy. V prípade, že sa takéto konanie zo strany obdarovaného voči darcovi opakuje, začína plynúť premlčacia doba pri každom takomto konaní samostatne. Ak uvedené správanie voči darcovi dlhodobo pretrváva, začína premlčacia lehota plynúť až odo dňa, keď obdarovaný od tohto konania upustil.

Zdroj:

zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník
zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok
zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov
FEKETE, I. 2011. *Občiansky zákonník 2. Veľký komentár*. Bratislava : Eurokódex,
2011. 2589 s. ISBN 978-80-89447-50-3.
internet: www.epi.sk, www.najpravo.sk,